

ДІАГНОСТИКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Котелевець Є.К.

*Науковий керівник: Болдовська К.П., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Однією з найважливіших умов забезпечення стійкості розвитку національної економіки є підвищення конкурентоспроможності функціонування промислових підприємств. Однак сучасні учасники ринку відчувають істотний вплив мінливого зовнішнього економічного середовища не тільки на рівні розвитку національної економіки, а й у сфері глобальних економічних процесів. В таких умовах менеджмент підприємств повинен володіти відповідними інструментами, які забезпечують процеси прискорення прийняття рішень, що дозволяють знизити негативні наслідки впливу змін. У зв'язку з цим особливого значення набувають питання забезпечення розвитку інструментів поточної і перспективної оцінки рівня конкурентоспроможності підприємств та вироблення відповідних заходів, спрямованих на підвищення конкурентоспроможного потенціалу розвитку.

Крім того, особливої актуальності питання оцінки конкурентоспроможності підприємств промислового сектора набувають в умовах застосування концепції контролінгу в управлінні інноваційним розвитком суб'єктів господарювання. Обов'язковий в такому випадку моніторинг рівня інноваційного розвитку підприємства, на думку автора, повинен включати й аналіз впливу динаміки розвитку інноваційного потенціалу суб'єкта господарювання на рівень його конкурентоспроможності, як індикатора ефективності управлінських рішень, що передбачає його періодичну оцінку.

Все це обумовлює необхідність розгляду проблематики конкурентоспроможності з позицій визначення особливостей функціонування промислового підприємства в динамічних умовах ринкового середовища, оцінки та аналізу рівня його конкурентоспроможності, ступеня досягнення, збереження і розвитку конкурентних переваг в довгостроковій перспективі.

На сьогоднішній день поняття «конкурентоспроможність» нерозривно пов'язане з поняттям конкуренції, яка є головною рушійною силою ринкової економіки. Ринкова конкуренція визначається як система відносин між самостійними суб'єктами ринку – підприємствами, що випускають товари (послуги). Таким чином, одночасно конкурують між собою: а) товари, представлені на ринках, і б) виробники цих товарів – підприємства, галузі, країни. Саме тому між поняттями конкуренції і конкурентоспроможності існує тісний зв'язок і вони розглядаються в різних аспектах: стосовно товарів (продукції, послуг), щодо підприємств, галузей чи країн.

Проблема конкурентоспроможності підприємства стає ключовою щодо його функціональності і розвитку в умовах ускладненого конкурентного

простору. Питання оцінки конкурентоспроможності підприємств досліджували в своїх роботах як класики економічної думки: М. Туган-Барановський, Г. Кондратьєв, Е. Чемберлін, Й. Шумпетер, А. Курно, А. Маршалл, Д. Рікардо, Дж. Робінсон, П. Самуельсон, А. Сміт, Ф. Хайек, так і сучасні вчені: І. Ансофф, Г. Азоев, Л. Балабанова, Л. Варава, П. Зав'ялов, О. Ейснер, Ю. Козак, Г. Мажинський, С. Максимов, М. Портер, К. Салига, С. Салига, А. Семенов, Г. Семенов, І. Сиваченко, Л. Соколова, А. Темченко, А. Ткаченко, Дж. Траут, Г. Тян, Р. Фатхутдінов, П.Хейне, Б. Холод, А. Череп, А. Юданов. Однак, незважаючи на велику кількість наукових праць, це питання потребує подальших досліджень і уточнень.

Зокрема, важливо розуміти, що розвиток інформаційного суспільства, економіки знань, динамічність інтеграційних процесів призвели до того, що традиційні підходи до забезпечення конкурентних переваг підприємства йдуть у минуле. Наприклад, відомі конкурентні переваги – частка ринку, низькі витрати, якість обслуговування – вже не гарантують безумовного лідерства. Результатом еволюції економічних систем стало те, що сьогодні конкурентні переваги – це унікальні комбінації ресурсів і ключових компетенцій, бачення перспектив, стратегічна гнучкість для виробництва успішних продуктів, технологій і послуг. Сучасна парадигма конкурентних переваг полягає в тому, що перспективність суб'єкта управління визначається його лідерством на майбутніх ринках. Такий підхід базується на поділі ресурсів, які існують від напрямків розвитку. Якщо напрямок вибрано правильно, ресурси будуть модифіковані або повністю змінені. основою сучасної конкурентоспроможності є нові переваги, які переростають в інновації, матеріалізують нові ідеї і знання. на підприємстві повинна припадати не на виробничий процес, а на розробку нової продукції, збут, маркетинг, розвиток персоналу, корпоративної культури, інформаційного забезпечення тощо. Тобто саме інноваційний розвиток стає основою забезпечення конкурентоспроможності сучасного підприємства.

Таким чином, запропонований підхід до оцінки конкурентоспроможності промислових підприємств, в основі якого лежить певна система показників і обраний інтегральний метод розрахунку, дозволяє комплексно оцінити рівень конкурентоспроможності суб'єктів господарювання і створити необхідні умови для своєчасного прийняття управлінських рішень щодо стратегії розвитку підприємства, формування довгострокових конкурентних переваг, у тому числі на основі активної інноваційної діяльності.

Література:

1. Горбатов В. М. Конкурентоспроможність і цикли розвитку інтегрованих структур бізнесу: монографія. Харків: ІНЖЕК, 2006. 592 с.
2. Конкурентоспроможність підприємства: оцінка, діагностика, стратегія: наук. вид. Харків: ХНЕУ, 2004. 256 с.